

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

AAMBINDER

De welmenende aanbieding van Gods genade [p.5]

Gereformeerde Gemeente Rijssen-Noord

10/08/2017
jaargang 95

nr 45

In 1836 ontstaat er in Rijssen een Christelijk Afgescheidene Gereformeerde Kerk. Vijftien jaar later verenigt deze 'kleáne koarke' zich met de in 1843 ontstane Gereformeerde Kerk onder het kruis. In 1862 betrekken de Kruisgezinden een nieuw kerkgebouw aan de Walstraat, waarvan het aantal zitplaatsen in de loop der jaren wordt uitgebreid tot circa 1250. In 1932 sluit

de 'Walkerk' zich aan bij de Gereformeerde Gemeenten. In 1955 wordt het huidige kerkgebouw betrokken. Aanvankelijk telt de 'Noorderkerk' 2400 zitplaatsen, waarvan 200 op uitschuifbankjes. In 1993 wordt dit aantal echter teruggebracht tot 1970. Sinds 2001 wordt de gemeente gediend door ds. C.A. van Dieren. Het aantal leden en doopleden bedraagt 2346.

Waar is het Lam?

Vele jaren was het geloof van Abraham om de beloofde zoon beproefd en bestreden: 'Zouden Gods beloftenissen...' Immers, door Izak zou de Heere de belofte van de komende Messias vervullen.

...maar waar is het lam tot het brandoffer?

Genesis 22:7b

Izak was niet alleen de zoon der belofte, hij was ook de vervulling van Gods belofte. Het beloofde kind is geboren. Volk, vervulde de Heere Zijn gegeven belofte al in uw hart? 'Een Kind is ons geboren.' Het was echter de Godsspraak tot Abraham: 'Neem nu uw zoon, uw enige, dien gij liefhebt, Izak, en ga heen naar het land Moría; en offer hem aldaar tot een brandoffer op een van de bergen, dien Ik u zeggen zal.' Izak, de zoon der vervulling, moest geofferd worden. Met de vervulling van Gods belofte moest Abraham de dood in. Kent u daar iets van in uw leven? Werd de weg der zaligheid in Christus al aan uw ziel ontsloten? Werd Hij u in een weg van recht geschonken? En nu met Jezus de dood in, om het leven uit Hem te ontvangen. Daar is de Kerk blind voor. Nog meer? Dat ontdekt de vijandschap in het hart.

Abraham ging met Izak de Moría op. Hoe? 'En Abraham nam het hout des brandoffers en legde het op Izak, zijn zoon; en hij nam het vuur en het mes in zijn hand, en zij beiden gingen tezamen.'

Het gemis van een lam

'Toen sprak Izak tot Abraham, zijn vader...'. De stilte werd verbroken door een vraag. Welke? Waar is het hout? Nee, dat droeg hij en drukte. Welke? Waar is het vuur? Nee, dat zag hij branden en moest verteren. Welke? Waar is het mes? Nee, dat zag hij glinsteren en moest doden. Kent u de last van schuld en zonden? Kent u het brandende vuur van Gods toorn en gramschap? Kent u het zwaard van Gods recht? Men zal weten in Adam de dood boven het leven te hebben gekozen.

Voor een des doodschuldig mens blijft deze vraag over? '...maar

waar is het lam tot het brandoffer?' Maar vanwaar het lam? Waar is het hart voor het offer? U bent het lam toch niet vergeten? Izak liep in het gemis van een lam. Buiten een offerlam kon er niet geofferd worden. Zij konden toch buiten een lam God niet ontmoeten? Elke stap die hij zette was vol verschrikking en het naderen tot de offerplaats kwam naderbij. Kent u dit gemis, maar ook de eis van Gods recht? Hier baten geen beweegoffers meer, hier valt alles weg buiten het Lam. Er moet betaald worden, aan Gods recht voldaan worden: 'En alle dingen worden bijna door bloed gereinigd naar de wet, en zonder bloedstorting geschiedt geen vergeving.'

'...maar waar is het lam tot het brandoffer?' Weet u Wie die vraag niet stelde? Het enige Offerlam Jezus Christus. Het plaatsbekledend Offerlam. In de stilte van de eeuwigheid klonk de vraag des Vaders naar het Lam: 'Wie is hij die met zijn hart borg worde om tot Mij te genaken?' Gods Zoon gaf Zich als het Lam uit liefde tot 's Vaders deugden en zaligheid van de Kerk. Het Lam is geslacht van voor de grondlegging der wereld. Wat wil dat zeggen? In Gods eeuwig en onveranderlijk besluit.

'Waar is het Lam?' Johannes de Doper wees Jezus als het Lam aan: 'Zie, het Lam Gods, Dat de zonde der wereld wegneemt'. Voor wie kreeg dit Lam waarde? Voor hen die onder de scherpe wetsprediking verbrijzeld van hart werden door de Heilige Geest. Laat dat duidelijk zijn! De Heere geve ontdekking door de Heilige Geest, opdat alles buiten dit Lam de ziel ontvalen zal.

Het is een wonder als het Lam aangevoelen wordt. Zag u ooit heerlijkheid in dit Lam? Noodzakelijk is om dit Lam te kennen in Zijn borgtocht en opofferende liefde. 'Als een lam werd Hij ter slachting geleid, en als een schaap dat stom is voor het aangezicht zijner scheerders, alzo deed Hij Zijn mond niet open'. Het Lam is geslacht! Hij onderging de hitte van Gods toorn en gramschap! Hij liet Zijn lichaam verbreken en heeft Zijn bloed vergoten.

ds. J. van Belzen,
Oosterland

In dit nummer

4 Dames en heren

6 De vreze des Heeren [2]

20 Werkende moeders

- 2 Waar is het Lam?
- 3 Onderwijs van vader Smytegelt [31]
- 5 De welmenende aanbieding van Gods genade
- 7 Dat wil zeggen
- 8 Gods trouw herdacht in Moerkapelle
- 9 Rumour op kerkelijk erf
- 10 Smartphone
- 11 Van overzee: Vertragingen
- 12 Jeugdtribiek
- 13 Boekennieuws
- 14 Kerknieuws
- 15 Berichten
- 16 Kerkdiensten

Hij is het heilige, volkomen, smetteloze Lam: 'Want zodanig een Hogepriester betaamde ons, heilig, onnozel, onbesmet, afgescheiden van de zondaren, en hoger dan de hemelen geworden'. Hij heeft Zichzelf volkomen opgeofferd Gode tot een welriekende reuk.

Tot vergeving en verzoening

Lezer(es), kreeg u dit Lam al nodig tot vergeving en verzoening van uw zonde en schuld? Als u dit Lam niet kent, zult uzelf de zonde en schuld moeten dragen! Nog wordt dit Lam aangewezen tot zaligheid. In Hem is vergeving voor de grootste der zondaren.

Volk, werd het Lam al aangewezen? Onvergetelijk! Kreeg het Lam in Zijn Offerande al waarde? Zag u door het geloof al op dit Lam? Omhelsde u dit Lam? Hij is gegeven van de Vader: 'Die ook Zijn eigen Zoon niet gespaard heeft...'

'...maar waar is het lam tot het brandoffer?' Of bent u het Lam kwijt? Dwaalt u als een schaap in het rond? Roept uw hart uit: 'Waar is het Lam?' Gods kinderen worden zo dikwijls op zichzelf, hun schuld, zonde en vuile klederen gewezen. Dat drijft toch uit tot de troon der genade: 'Waar is het Lam?' Eens zal deze vraag niet meer gesteld worden. Als de Kerk verlost wordt van een lichaam der zonde en des doods, dan zullen ze het Lam zien, staande als geslacht. Vrijgekocht door het bloed van het Lam. Hij zal dan in Zijn verhoging gezien en gevolgd worden: 'Dezen zijn het die het Lam volgen.'

'Want het Lam, Dat in het midden des troons is, zal hen weiden, en zal hun een Leidsman zijn tot levende fonteinen der wateren; en God zal alle tranen van hun ogen afwissen'. Dan zal het Lam toegebracht worden de lof, eer en aanbidding. 'En zij zongen het gezang van Mozes, den dienstknecht Gods, en het gezang des Lams, zeggende: Groot en wonderlijk zijn Uw werken, Heere, Gij almachtige God; rechtvaardig en waarachtig zijn Uw wegen, Gij Koning der heiligen'. Zult u dit gezang van Mozes en des Lams ook zingen?

Onderwijs van vader Smytegelt [31]

Vr. Welk is het tweede geschenk dat de Kerk heeft?

Antw. De vergeving der zonden.

Vr. Is dat zulk een groot geschenk?

Antw. Ja! Want daar is niets dat zwaarder op het hart weegt van degenen die God vrezen, dan de zonde.

Vr. Is dat altijd zo geweest, dat de zonden van Gods kinderen zo zwaar op het hart gewogen hebben?

Antw. Ja, namelijk als God hun de zonde stelde in het licht van hun aangezicht. David doornatte zijn bed met tranen, Ps. 6:3: 'Zijt mij genadig, Heere, want ik ben verzwakt, genees mij, Heere, want mijn beenderen zijn verschrikt'. Job 42:6: 'Daarom verfoei ik mij, en ik heb berouw in stof en as', en Job 7:20: 'Heb ik gezondigd, wat zal ik U doen, o Mensenhoeder? Waarom hebt Gij mij U tot een tegenloop gesteld, dat ik mijzelf tot een last zij'. En Ezra zei (Ezra 9:6): 'En ik zeide: Mijn God, ik ben beschaamd en schaamrood om mijn aangezicht tot U op te heffen, mijn God, want onze ongerechtigheden zijn vermenigvuldigd tot boven ons hoofd, en onze schuld is groot geworden tot aan de hemel.'

Vr. Als God iemand in het hart grijpt, zijn de zonden dan niet bang?

Antw. Ja, dat zien wij in de tollenaar; hij durfde zijn ogen niet opheffen naar de hemel, en in de verloren zoon, Lukas 15:18, 19: 'Ik zal zeggen: Vader, ik heb gezondigd tegen de hemel en voor u, en ik ben niet meer waardig uw zoon genaamd te worden'. Petrus ging naar buiten en weende bitterlijk, en Paulus, Hand. 9:9: 'En hij was drie dagen, dat hij niet zag, en at niet noch dronk'.

Vr. Welke is de reden waarom de zonde zo bang valt?

Antw. 1e. Omdat het een overtreden is van de geboden Gods, het is een dwaasheid in Israël, het is onredelijk, het is opstand.

2e. Omdat de zonde al de sieraad wegneemt. Daar ligt de mens walgelijk in zijn bloed, met de hond bij zijn uitbraaksel en met de zeug in het slijk. Zijn ziel is als karmozijn van de zonde, zijn verstand en consciëntie zijn bevlakt.

3e. De zonde doet de toorn Gods ontsteken. Zijn toorn wordt geopenbaard over alle goddeloosheid en ongerechtigheid der mensen, Het is een schrikkelijke verachting, een hitte des vuurs, dat de tegenstanders zal verslinden. Het is een onweer des Almachtigen, een dikke wolk van toorn.

(wordt vervolgd)

ds. B. Smytegelt
Uit: "Maandagse
Catechisatiën"

'Dames en Heren'. Dat zult u niet meer horen op de perrons van de NS.

Dames en heren

'Dames en Heren'. Dat zult u niet meer horen op de perrons van de NS. Ook in Amsterdam is een dergelijke aanspraak van mensen vanaf nu taboe. Het is nu: beste mensen, of: beste reizigers. Er zijn immers mensen die zich noch man, noch vrouw voelen, of beide, of die als man geboren zijn, maar zich meer vrouw voelen en andersom. Er zijn vele variaties denkbaar.

ds. W. Silfhout,
Capelle aan den
IJssel

Er zijn mensen die ten aanzien van hun seksuele- en genderidentiteit veel nood ervaren. Die vooral psychische nood kunnen en mogen we niet miskennen. Overigens is het niet uitgesloten dat de huidige brede aandacht voor deze problematiek, de vragen op dit gebied doet toenemen. Het kan bijvoorbeeld bij een man de vraag oproepen of het feit dat hij graag een vrouw zou willen zijn, betekent dat hij misschien in een verkeerd lichaam zit.

Het aantal mensen dat zich aanmeldt bij transgenderklinieken neemt de laatste jaren toe. Movisie berekende in 2015 dat ongeveer een op de 250 mensen transgender is. De meesten daarvan zijn 'geboren in het verkeerde lichaam', dus mensen die zich man voelen, maar het lichaam van een vrouw hebben, of andersom. Een minderheid van de transgenders voelt zich zowel man als vrouw, ertussenin of geen van beiden, maar daar zijn geen exacte cijfers over bekend.

Dwaasheid

We kunnen de doorgeschoten actie van de NS en van de gemeente Amsterdam, en van hen die daarin ongetwijfeld zullen

volgen, afdoen als dwaasheid en dat is het ook, maar daarmee zijn we er niet. Er is meer aan de hand. Het is goed dat er op internet een petitie is gestart om deze dwaasheid aan de orde te stellen, maar het raakt niet de kern van het probleem. Als we aan dit soort vragen schouderophalend voorbijgaan, miskennen we de problematiek en ook het feit dat de aandacht hiervoor past in de trend van het seculiere denken, waarbij het niet alleen gaat om de gelijkwaardigheid van mensen, maar ook om de gelijkwaardigheid van elke leefwijze en seksuele uiting en de vrijheid om eigen keuzes te maken.

Dit gaat volledig voorbij aan de Bijbelse ordening dat er twee geslachten zijn. 'En God schiep den mens naar Zijn beeld; naar het beeld Gods schiep Hij hem; man en vrouw schiep Hij hen' (Gen. 1:27). Zo heeft God het gewild. En al is door de zondeval het beeld Gods verbroken, de fundamentele ordening van de mensheid in mannen en vrouwen is gebleven. De Heere Jezus grijpt in Matthéüs 19:4 op deze scheppingsordening terug: 'Hebt gij niet gelezen, Die van den beginne den mens gemaakt heeft, dat Hij hen gemaakt heeft man en vrouw?'

Krachtens deze ordening hebben mannen en vrouwen ieder zijn of haar plicht en doel. Ook de apostel Paulus grijpt daarop terug in het zo bekende hoofdstuk zes van de brief aan Efeze. Hij schrijft daar over het huwelijksleven; hoe dat gestalte krijgt in de taak en de roeping van de man en van de vrouw. Een ieder in het zijne.

De norm

Zo geeft de Heere in Zijn Woord weer hoe Hij het van het begin af heeft gewild. Dat is vandaag niet anders. Het verlaten van de vaste normen van Gods Woord leidt tot ontbinding van de samenleving. Want wie God verlaat heeft smart op smart te vrezzen. Er is aan deze ontwikkeling ook geen eind, tenzij God het verhoedt. Het begon met L (lesbiennes) en G (gay; homo's). Nu spreekt men al van LGBTQIAP, waarbij elke letter staat voor een andere vorm van seksuele richting en voorkeur. Het valt op dat er geen H in dit rijtje voorkomt, de H van heteroseksueel: de seksuele oriëntatie waarbij je je fysiek en relationeel aangetrokken voelt tot iemand van het andere geslacht, zeg maar: als een jongen gewoon van een meisje houdt. Het gewone wordt verdrongen door het ongewone, terwijl het gewone gelukkig door de meeste mensen nog gewoon wordt gevonden. Het gewone, overeenkomstig de norm van Gods Woord.

Zondig gedrag

Moeten we de transgender dan in de kou laten staan? Als mens schrijven we hem natuurlijk niet af. Maar ondanks de gebrokenheid van de schepping blijven we op grond van Gods Woord het gedrag als zondig beschouwen. Uit pastoraal oogpunt ligt hier een belangrijke taak voor de kerk. Daarbij mag en moet er op worden gewezen dat kruisdragen, ook in dit opzicht, behoort bij het christenleven. Ik schrijf dat in het besef dat het gemakkelijker gezegd is dan gedaan, maar zou er voor de Heere iets te wonderlijk of onmogelijk zijn?

De welmenende aanbieding van Gods genade

Zondaren worden behouden enkel en alleen door de genade van God in Christus Jezus. Hoe echter komt de genade van God tot zondaren?

Citaten worden gegeven uit de kanttekeningen.

ds. W. Visscher,
Amersfoort

Over die vraag is in de geloofsleer veel nagedacht. Het antwoord op deze vraag heeft ook grote praktische consequenties.

De genade Gods wordt aan zondaren aangeboden in de prediking van het Evangelie. De aanbieding van de genade van God in Christus is een wezenlijk onderdeel van de prediking en mag dus niet worden gemist. Het deel krijgen aan de genade is echter het werk van de Heilige Geest. Het werk van Gods Geest is onmisbaar tot zaligheid. Door het geloof, een gave van de Heilige Geest, neemt een zondaar de aangeboden genade aan. Het aanbieden van de genade en het aannemen ervan zijn dus beide nodig tot de zaligheid.

Een belangrijke vraag daarbij echter is: hoe moet de genade Gods in Christus worden aangeboden? Moet deze genade alleen aan de uitverkorenen worden aangeboden? Moet deze genade alleen aan verslagen zondaren worden aangeboden? Of moet de genade aan allen die onder het Evangelie verkeren worden aangeboden? Dit zijn belangrijke vragen. We weten dat de Bijbel ons leert dat God de Zijnen van eeuwigheid heeft verkoren. We weten ook dat de krachtdadige werking van de Geest

nodig is om de geschonken genade aan te nemen. We belijden de doodstaat van een zondaar. Een mens, van nature, wil en kan tot God en Zijn genade niet komen. Hoe kunnen we dan op eerlijke manier de genade van God aanbieden?

Theodorus Avinck

In de achttiende eeuw schreef Theodorus Avinck een uitvoerige verhandeling onder de titel "Gods stem in de welmenende nodiging van het Evangelie". Dit boek is onlangs opnieuw uitgegeven en door de heruitgever van een inleiding voorzien.

Het boek van Avinck bestaat uit twee delen. In het eerste deel worden de citaten gegeven uit de kanttekeningen, de gereformeerde belijdenissen en uit de boeken van de hervormers. Het blijkt dat allen de welmenende aanbieding van de genade hebben geleerd.

In het tweede deel worden 75 schrijvers uit de zeventiende en achttiende eeuw geciteerd die allen in hun preken en verhandelingen over de geloofsleer de welmenende aanbieding hebben onderwezen. Er is een overvloed aan bewijs dat het aanbod van de genade een voluit gereformeerde gedachte is die bij onze oude schrijvers ook daadwerkelijk heeft gefunctioneerd.

De vraag is natuurlijk hoe de welmenende aanbieding kan bestaan samen met de predestinatie en de doodstaat van de gevallen mens. Avinck wijst erop dat we in dit opzicht niet moeten gaan redeneren, maar gelovig moeten naspreken wat de Bijbel ons leert. Het kan best zijn dat voor ons verduisterde verstand dingen een zekere tegenstrijdigheid vertonen, maar dat betekent nog niet dat we de Bijbel en God Zelf moeten proberen na te rekenen. De Heere leert overduidelijk in de Bijbel dat Zijn uitverkiezing, de doodstaat van de mens en de welmenende aanbieding van de genade volledig overeen moeten blijven staan. En onze belijdenis en de oudvaders gaan in dat spoor.

Jesaja 55

Het is verleidelijk om uit dit boek te citeren. Kennelijk was er ook in de tijd van Avinck al het nodige over het aanbod van de genade te doen. In de kanttekening op Jesaja 7:13 wordt opgemerkt dat de Heere Zijn volk aanklaagt omdat het Zijn genade veracht, niet gelooft en aanneemt. In de kanttekening op Jesaja 8:15 wordt gesteld dat de aangeboden genade door ongeloof wordt verworpen. In de kanttekening op Jesaja 55:1 lezen we dat de Heere door het Evangelie de genade aanbiedt. En in de kanttekening op Jesaja 55:6 lezen we dat God Zijn goedertierenheid de arme zondaren aanbiedt en hen tot boete en bekering nodigt.

In de belijdenissen van onze kerk vinden we de aanbieding van de zaligheid. Deze dingen kunnen we tenslotte ook bij Calvijn en alle andere gereformeerde theologen vinden.

Het voornaamste deel van de uitwendige roeping is dus de aanbieding van de genade Gods in Christus aan allen die onder het Evangelie leven. De aanbieding moet bovendien gepaard gaan met bevel van bekering en geloof. Voor een ruime en hartelijke aanbieding van Christus aan zondaren hebben we grond in de Schrift. En dat is beslissend.

Laten predikers deze aanbieding gestalten. Laten we ook wijzen op de weg waarlangs God zondaren brengt tot de zaligheid in Christus. En laten we bovenal de heerlijkheid van de Middelaar voor onze arme ziel persoonlijk overdenken en boodschappen.

N.a.v. "Gods stem in de welmenende nodiging van het Evangelie", Theodorus Avinck; (herdruk) te bestellen bij h.huisbrink@klikSAFE.nl, tel 06-54697340; 482 pag.; € 47,-

De vreze des Heeren [2]

De vreze des Heeren in het Oude Testament

'Er is geen vreze Gods voor hun ogen' (Rom. 3:18).

Niet alleen in het Oude maar ook in het Nieuwe Testament wordt gesproken over de vreze des Heeren. De bekeerde moordenaar riep het zijn spottende medemoordenaar toe: 'Vreest gij ook God niet, daar gij in hetzelfde oordeel zijt?' (Luk. 23:40).

ds. J.J. van Eckeveld,
Zeist

Ook hier zien we dus dat de vreze des Heeren betekent: vervuld te zijn met eerbied en ontzag voor God. Wat zei die bekeerde moordenaar toen de vreze des Heeren in zijn hart gewerkt werd? 'Wij toch rechtvaardiglijk; wij ontvangen straf, waardig hetgeen wij gedaan hebben' (Luk 23:41). Wat betekent dat? Hij erkende zijn eigen strafwaardigheid en Gods rechtvaardigheid. Hij kende dus zijn zonde en beleed dat hij het waard was dat de Heere hem zou straffen. Hij erkende ook, dat God rechtvaardig was. De Heere kon hem geen onrecht meer doen. Dat is een wezenlijk element van de vreze des Heeren.

In Handelingen 9:31 lezen we van de gemeenten in Judéa, Galiléa en Samaría, dat zij wandelden 'in de vreze des Heeren en de vertroosting des Heiligen Geestes'. De vreze des Heeren gaat dus gepaard met de vertroosting des Geestes. Waar die vreze in het hart is, daar zijn de beginselen van de enige troost in leven en sterven.

In Romeinen 3 tekent de apostel Paulus wie de mensen van nature zijn in hun zonden en in het uitleven van hun zonden. In dat verband zegt hij: 'Er is geen vreze Gods voor hun ogen' (Rom. 3:18). Zij vrezen God niet, daarom hebben zij de zonde lief. Paulus

maakt met deze woorden duidelijk dat de vreze Gods ons bewaart voor de zonde. Dat wordt door de apostel onderstreept in 2 Korinthe 7:1, waar hij de Korinthiërs opwekt de heiligmaking te voleindigen in de vreze Gods. De vreze des Heeren doet ons dus leven in heiligmaking, in een nieuw leven, en houdt ons ver van de zonde.

In de Openbaring van Johannes worden Gods kinderen genoemd 'degenen, die Uw Naam vrezen' (Openb. 11:18). De engel, die door het midden van de hemel vloog en het eeuwig Evangelie verkondigde, riep het uit: 'Vreest God en geeft Hem heerlijkheid, want de ure Zijns oordeels is gekomen' (Openb. 14:7). Wat blijkt uit deze woorden van de engel? Dat het bij het laatste oordeel aankomt op de vreze des Heeren. Het vrezen van de Heere bestaat in het Hem verheerlijken en het Hem aanbidden. Als u de plaatsen uit het Oude en het Nieuwe Testament naast elkaar legt, dan merkt u dat zowel in het Oude als het Nieuwe Testament op dezelfde wijze over de vreze des Heeren gesproken wordt. Het is een van de duidelijke bewijzen, waaruit de eenheid van de Heilige Schrift blijkt.

Wat zegt de belijdenis?

Ook in onze belijdenisgeschriften wordt gesproken over het vrezen van de Heere. Als de Heidelbergse Catechismus in antwoord 94 spreekt over de betekenis van het eerste gebod, dan staat er: 'Hem van ganser harte liefhebben, vrezen en eren'. Daar maakt ook de Catechismus duidelijk dat het vrezen van de Heere onlosmakelijk verbonden is met het liefhebben en eren van Hem.

Bij de behandeling van het derde gebod zegt de Catechismus dat we de Naam des Heeren niet anders dan 'met vrees en eerbied' moeten gebruiken. Wie de Heere vreest, kent een diepe eerbied en hoogachting voor Hem. Zowel de Catechismus (antwoord 120) als de Dordtse Leerregels (hoofdstuk V, 12) spreken over 'kinderlijke vrees'. Een kind heeft de ouders lief. Kin-

derlijke vrees komt op uit de liefde. Dat is het grote verschil met 'slaafse vrees'. Daarin ontbreekt de liefde. Daarin is alleen angst, zoals een slaaf bang is voor zijn harde meester.

De Heidelbergse Catechismus zegt het zo teer als er gevraagd wordt waarom Christus geboden heeft God aan te spreken als 'Onze Vader': 'Opdat Hij van stonde aan, in het begin onzes gebeds, in ons de kinderlijke vrees en toevorcht tot God verwekke' (antwoord 120). Toevorcht is vertrouwen. De vreeze des Heeren gaat gepaard met een hartelijk vertrouwen op Hem.

Zij vrezen God niet, daarom hebben zij de zonde lief. Paulus maakt met deze woorden duidelijk dat de vreeze Gods ons bewaart voor de zonde.

Als in de Dordtse Leerregels (hoofdstuk I, 12) gesproken wordt over de 'vruchten van de verkiezing', dan wordt er gezegd: 'het waar geloof in Christus, kinderlijke vreeze Gods, droefheid die naar God is over de zonde, honger en dorst naar de gerechtigheid'. Waar de vreeze Gods in het hart is, daar zijn het geloof in Christus, de droefheid over de zonde en een honger naar Zijn gerechtigheid.

In hoofdstuk V, 12 spreken de Leerregels over de verzekerdheid van de volharding. Daardoor worden de ware gelovigen niet hoogmoedig en zorgeloos gemaakt. Integendeel, die verzekerdheid is een ware wortel 'van nederigheid, kinderlijke vrees, godzaligheid, lijdzaamheid in alle strijd, vurige gebeden, standvastigheid in het kruis en in de belijdenis der waarheid, mitsgaders van vaste blijdschap in God'. Het gaat hier dus over verzekerde christenen. De vreeze des Heeren is dus niet alleen voor minder geoefenden. Integendeel, hoe meer geloofsoefeningen, hoe meer het wonder gekend wordt dat er in Christus genade is voor zo'n vuile en ellendige zondaar, hoe dieper we vernederd worden en hoe teerder en inniger de vreeze des Heeren in het hart wordt.

(wordt vervolgd)

Kinderen van de Wijsheid

Wat geïsoleerd tussen sterk vermanende teksten lezen we in Matthéüs 11:19b: '*Doch de Wijsheid is gerechtvaardigd geworden van haar kinderen*'. De prediking van de Doper blijkt niet te bevallen. Die van de Zoon des mensen evenmin. Chora-zin en Betsaïda worden door de Christus vergeleken met Tyrus en Sidon; Kapérnaüm met Sodom.

Daartussen staat deze misschien wat verhullende uitspraak van de hoogste Profeet, zonder enige inleiding of uitleg. Of het zouden wat later de verzen 25 tot 27 moeten zijn: de innerlijke vreugde van Christus in het welbehagen. In ieder geval heeft het tekstwoord wel alles daarmee te maken, want al schijnt alles te vergeefs te zijn, Zijn komst en bediening zullen beslist vruchten dragen. Dat ligt verankerd in Gods soeverein welbehagen. Dat is immers voor de wijzen en verstandigen verborgen en aan de kinderkens geopenbaard (vers 25). Over deze kinderen van het welbehagen gaat het hier namelijk...

'*Doch de Wijsheid is gerechtvaardigd geworden van haar kinderen*'. Wat wordt bedoeld met 'de wijsheid'? Alles wat de Heere in het Oude en Nieuwe Testament ons bekendmaakt. Dan betekent het ongeveer hetzelfde als: 'de waarheid'. De wijsheid van wet en Evangelie; de wijsheid aangaande God en de mens, zonde en genade, verkiezing en verantwoordelijkheid, van het om eigen schuld verloren gaan en uit louter genade zalig worden.

Wanneer we 'de Wijsheid' met een hoofdletter schrijven, wordt daar een van de 125 namen van de Middelaar mee bedoeld. Zo lezen we in Spreuken 8 ook uitvoerig over Hem. Samenvattend: met de Wijsheid wordt het beschreven Woord, de Heilige Schrift dus, en het vleesgeworden Woord, de Middelaar, bedoeld.

En wat doen nu de kinderen van de Wijsheid? Zij doen niets liever en niets anders dan deze Wijsheid *rechtvaardigen*. Dit is dus een kenmerk van deze kinderen van de Wijsheid, zoals ze door de tweede geboorte zijn geworden. Zij rechtvaardigen God! De Heere in Zijn wezen, rechten en werken verklaren ze te zijn: recht in al Zijn weg en werk, volmaakt rechtvaardig in Zijn spreken en oordelen, altijd in Zijn recht staand, want in Hem wordt het onrecht nooit gevonden. Deze kinderen der wijsheid buigen hartelijk onder de wijsheid van alles wat God openbaart, maar met name onder de Wijsheid vol van genade en waarheid. Die aanbidden ze in sprakeloze verootmoediging.

Hoort u bij deze kinderen van de Wijsheid?

v. A.

Uit de Grote Catechismus van Westminster

Vraag 72: Wat is rechtvaardigend geloof?

Antwoord: Rechtvaardigend geloof is een zaligmakende genadegave¹ die door de Geest² en het Woord van God³ in het hart van een zondaar wordt gewerkt. Daardoor wordt hij overtuigd van zijn zonde en ellende en van zijn eigen onvermogen en de onmacht van andere schepselen om hem uit zijn verloren staat te verlossen.⁴ Door deze zaligmakende genade beaamt hij niet alleen de waarheid van de belofte van het Evangelie⁵, maar ontvangt hij Christus en Zijn gerechtigheid die daarin uitgesteld worden. Daarop rust hij ook, voor de vergeving van zijn zonden.⁶ Hij vertrouwt dat hij daardoor persoonlijk tot de zaligheid aangenomen zal worden en in Gods ogen rechtvaardig zal worden verklaard.⁷

1. Hebr. 10:39 • 2. 2 Kor. 4:13; Ef. 1:17-19 • 3. Rom. 10:14,17 • 4. Hand. 2:37; Hand. 16:30; Joh. 16:8-9; Rom. 5:6; Ef. 2:1; Hand. 4:12 • 5. Ef. 1:13 • 6. Joh. 1:12; Hand. 16:31; Hand. 10:43 • 7. Fil. 3:9; Hand. 15:11.

DE GROTE CATECHISMUS VAN WESTMINSTER

Overgenomen uit 'Gewogen Woorden', Thera Tanis-Baars/prof.dr. A. Baars, de Banier Uitgeverij

Gods trouw herdacht in Moerkapelle

In ons kerkverband zijn zo'n zeventien gemeenten die niet precies weten wanneer ze zijn geïnstituëerd. Voor een aantal van hen is het zelfs de vraag óf dat ooit is gebeurd. Dat geldt ook de gemeente in Moerkapelle, die inmiddels kan terugzien op ruim 175 jaar geschiedenis.

L. Vogelaar,
Scherpenzeel

gemeenten een aanwinst zijn: de ambtsdragers van Moerkapelle vergaderden lange tijd samen met de broeders van Benthuizen; wellicht wel dertig jaar.

Twee oefenaars

Instituering van een gemeente heeft plaats door bevestiging van de kerkenraad, zo geeft Roos op pagina 51 en 52 helder aan. Bij overgang naar een ander kerkverband ontstaat geen nieuwe gemeente, zeker niet als de meerderheid die overstap steunt. Verschillende gemeenten in ons kerkverband zijn dan ook ouder dan in het Kerkelijk Jaarboek wordt verondersteld.

Moerkapelle bleef wat zij was: een Gereformeerde Gemeente van Ledeboeriaanse oorsprong. Ergens in de negentiende eeuw werd ze geheel zelfstandig.

De eerste twee voorgangers waren oefenaars: A. van der Spek en N.H. Beversluis. Zo lang als de eerste in de Moerkapelse gemeenschap actief was, zo kort was de tweede het. Beversluis vertrok al na een jaar uit het dorp, om predikant te worden aan de Rotterdamse Slachthuisgade.

Van der Spek diende Moerkapelle tot zijn overlijden. Ook veel van zijn nazaten of hun levensgezel waren er ambtsdrager, of zijn dat nog steeds. Zoals de 66e ouderling, die in april dit jaar werd bevestigd. Ook 55 diakenen dienden de gemeente. Wellicht zijn er nog meer geweest, maar met de negentiende-eeuwse notulen verdwenen hun namen in de vergetelheid.

Acht, geen negen predikanten

Er kwam een nieuwe kerk in 1910, nog voordat kandidaat J. Overduin jr. als eerste predikant zijn intrede deed. Op een steenworp afstand ervan werd in 1962 nieuwbouw gepleegd.

Na ds. Overduin namen acht predikanten een beroep uit Moerkapelle aan. Zeven van hen werden bevestigd, maar ds. F.J. Dieleman kwam om het leven voordat hij vanuit Yerseke naar het Zuid-Hollandse polderdorp was verhuisd. Roos heeft het allemaal precies uitgezocht en met betrokkenheid beschreven.

Reeds meer dan een kwarteeuw geleden werd de samenstelling van een jubileumboek geopperd. Er verscheen een oproep in de kerkbode, maar het plan strandde. Nu is de historie dan toch geboekstaafd. Ds. W. Harinck noemt de reden in zijn woord vooraf: 'Om de goedheid, de trouw en de onverdiende genadedaden van de Heere te gedenken.'

Moerkapelle bleef wat zij was: een Gereformeerde Gemeente van Ledeboeriaanse oorsprong. Ergens in de negentiende eeuw werd ze geheel zelfstandig.

tueerd, blijft onduidelijk.

Tot 1996 – en ook weer sinds 2015 – stond in het Kerkelijk Jaarboek 15 juni 1842 als institueringsdatum vermeld, maar dat was de datum van de eerste notulen, niet die van de bevestiging van een zelfstandige kerkenraad.

Het boek met die notulen is reeds lang verdwenen, en kon ook door Roos helaas niet worden geraadpleegd. Als het ooit wordt teruggevonden, zou dat voor twee

Die historie is op aansprekende wijze beschreven in een boek dat ook nog eens fraai is uitgevoerd. Schrijver is G. Roos, ouderling in Kampen en ooit als 13-jarige benoemd tot hulporganist in de Moerkapelse gemeente (1962-1970). In de notulen ontdekte hij zelfs dat iemand in 1965 voorstelde hem tot organist te benoemen. Wie? 'Hijzelf in elk geval niet', heeft Roos nu vastgelegd.

De gemeente ontstond al heel snel nadat in buurdorp Benthuizen eind 1840 ds. L.G.C. Ledeboer werd geschorst als hervormd predikant. Nog voordat deze schorsing uitliep op afzetting, verlieten in Moerkapelle enkele mensen de Nederlandse Hervormde Kerk. Dit gezelschap, hoe klein ook, had al snel minstens één ambtsdrager. Ouderling A. Schouten moet al in de eerste helft van 1841 aangesteld zijn, en wellicht werd zijn broer toen al diaken. Wanneer ze zijn bevestigd, weten we niet. En of de gemeente ooit is geïnsti-

Rumoer op kerkelijk erf

Iedereen weet dat er in de Gereformeerde Gemeente van Kruiningen veel aan de hand is. Dat er gemeenteleden zijn die het met de kerkenraad totaal niet eens zijn. En vooral niet met de dominee. Dat de classis de zaak in behandeling heeft. Dat eerder reeds in deze zaak de wereldlijke rechter een uitspraak deed. En dat de kerkenraad, zoals de rechter bepaalde, een censuurmaatregel introk.

ds. P. Mulder,
Geldermalsen

Recent waren er weer onverkwikkelijke gebeurtenissen die naar buiten kwamen. Om slechts twee zaken te noemen: er werd bepaalde apparatuur onder de auto van de predikant aangetroffen. Gemeenteleden die het niet eens zijn met de kerkenraad stuurden een brief aan alle gemeenteleden. Er zou nog meer te noemen zijn. Maar het is al erg genoeg. Het hoort in de kerk toch zoveel anders toe te gaan. Wat is het verschrikkelijk dat de Naam des Heeren om onzentwil zo gelasterd wordt. Grote droefheid vervult daarom ons hart. De satan lacht.

Voorkomende vragen

Kan de kerk in het geheel niet iets doen in een dergelijke situatie? Die vraag is wel opgeworpen. Er kan zeker wel wat gedaan worden door het bredere verband. Zo kan de consulent geraadpleegd en ingeschakeld worden. De classis kan met spoed - binnen twee weken - bijeenkomen. Daar moet dan wel om gevraagd worden. Verder kan een classis extra kerkvisitatie doen plaatsvinden. Zouden er niet meer en andere mogelijkheden onderzocht moeten worden? Dat is een noodzakelijke overweging. Daarop vindt ook bezinning plaats. Want iedere tijd vraagt een eigen benadering.

De classis heeft de zaak in onderzoek. Maar daarmee voorkom je blijkbaar bepaalde dingen, en publiciteit daarover, niet. Helder is dat zo'n onderzoek niet beïnvloed of verstoord mag worden. Integendeel; het moet juist in alle rust, onafhankelijkheid en eerlijkheid (kunnen) gebeuren. Dat heeft in een blijkbaar complexe en omvangrijke zaak tijd nodig. Kennelijk zijn er honderden pagina's die grondig doorgenomen moeten worden. In de burgerlijke rechtspraak gebeurt dat door deskundigen die zulk werk gewend zijn. En het is hun dagtaak. In de kerk moet dat gedaan worden door ambtsdragers naast hun dagtaak. En vaak door mensen die niet gewend zijn aan dit soort kwesties. Zorgvuldigheid, die tijd kost, is geboden. Want als men inderhaast iets over het hoofd ziet of een verkeerde conclusie trekt, is het zeker niet goed. Verder wordt bij een zaak als deze veelal aan twee hoofdzaken gewerkt. Onderzoek om tot een uitspraak te komen. En werken aan verbetering van verhoudingen. (Het eerste moest, voor zover de kerk dat in de hand heeft, niet te lang duren.) Het tweede vergt vaak juist tijd. Druk van buitenaf is daarbij niet zo goed.

Geestelijk en voorzichtig

Mag je kerkelijke zaken naar buiten brengen? Ieder zal begrijpen dat dit tegen-Bijbels is. In dit verband kunnen in het licht van 1 Korinthe 6 misschien toch ook vragen gesteld worden bij de gang naar de burgerlijke rechter.

In de kerk gelden Bijbelse, ambtelijke lijnen. Het gaat niet zomaar over twee strijdende partijen. En er is de kerkorde. Het is de bedoeling dat er op geestelijke wijze mee gewerkt wordt. Maar het gedrag van ons mensen blijkt helaas vaak zo weinig geestelijk te zijn. Daarbij: in onze gezagsloze tijd lijken we vaak zo druk met onze eigen zaak. Tot in de kerk toe; wat moesten we ons schamen.

Ambtsdragers in de eerste plaats, en ook gemeenteleden moeten beseffen dat hun woorden en gedragingen uitwerking hebben. Ook op jongeren. En op de mensen om de kerk heen. Wat moeten we voorzichtig zijn en onszelf (en niet een ander!) in acht nemen. Op de preekstoel. In het ambtelijk optreden. In de omgang met elkaar. In het spreken naar buiten.

We moeten ambtsdragers in moeilijke kwesties maar niet te gauw naar hun mening vragen. Ze hebben zwijgplicht en kunnen vast niet alles zeggen wat ze weten. Ook voor het schrijven van dit artikel gelden beperkingen.

Zwijgplicht stelt ambtsdragers en een kerkenraad vaak op achterstand in het toelichten, c.q. verdedigen van het ambtelijk beleid. 'Laten ze dan toch opener zijn', zo wordt wel opgemerkt. Maar dat is niet Bijbels. En dat kan ook zomaar iets bij de burgerlijke rechter doen brengen.

Er zijn veel lessen voor ieder te leren. Hoe gaan we met elkaar om? Hoe is ons leven voor 's Heeren aangezicht en onder de mensen? Houden we ons aan onze eigen regels en hanteren we die waardig en op geestelijke wijze? Weegt Gods eer ons echt?

Wacht voor onze lippen

Jaren geleden was er ook een moeilijke kerkelijke kwestie die de gemoederen zeer bezig hield. Enige mensen spraken er met elkaar over en gaven hun meningen ten beste. Een wat stille man nam ineens het woord: 'Misschien heeft de Heere deze zaak wel onder ons neergelegd om te toetsen of er een wacht voor onze lippen staat en of we toch niet met stenen naar een ander gooien.'

We moesten maar zoeken belijders te worden van onze gezamenlijke schuld en ootmoedige bidders of de Heere toch nog - ondanks alles - zou willen gedenken.

Smartphone

ds. W. Visscher,
Amersfoort

Sinds 2010 zijn we bekend met de smartphone. In 2013 werden er wereldwijd 1 miljard van deze apparaten verkocht. Heel veel ouderen en jongeren hebben zo'n apparaat.

De smartphone is op zichzelf genomen een wonder van techniek. Het is eigenlijk een computer, een radio, tv-toestel, een telefoon en nog heel veel meer. Het apparaat kan voor nuttige dingen worden gebruikt. Maar er kleven ook heel veel bezwaren aan. Het apparaat geeft toegang tot de wereld om ons heen. En de wereld om ons heen kent goede kanten, maar ook heel veel verkeerde kanten. Een smartphone kan ook gebruikt worden als bioscoop, bordeel, casino, pornowinkel, en voor nog veel andere dingen meer. Hoe moeten we tegen de smartphone aankijken?

Offline leven

Onlangs las ik een boek van iemand die veel onderzoek heeft gedaan naar de digitalisering van onze samenleving. Het boek is geschreven door een zekere Manfred Spitzer en heeft als titel: "Digiziek, Pleidooi voor offline leven". Aan de hand van wetenschappelijk onderzoek gaat de schrijver na wat de effecten zijn van het gebruik van onder andere de smartphone. Ik wilde uit dit boek maar enkele dingen citeren. Dan kunnen de lezers zelf een conclusie trekken.

Hoe moeten we tegen de smartphone aankijken?

Over het gebruik van de smartphone en het zich kunnen concentreren op de leerstof zegt Spitzer: 'Al met al had het onderzoek als schrikbarend resultaat dat scholieren en studenten zich tijdens een observatie-

periode van een kwartier nog geen 6 minuten onafgebroken konden concentreren' (blz. 65).

Ook geeft de schrijver een heel concreet advies aan ouders en opvoeders. Ik citeer weer: 'De wetenschappers geven dan ook een aantal duidelijke richtlijnen op basis van hun bevindingen: ze adviseren de ouders van jongeren om smartphonegebruik te beperken tot 60 minuten per dag, met name voor computergames. 's Nachts dienen de smartphones uitgeschakeld te zijn' (blz. 67). Even verderop lezen we '...dat het gebruik van smartphones de neiging tot nadenken verlaagd'. En iets later: 'Proefpersonen die niet graag nadenken lijken eerder hun smartphone te gebruiken voor zeer veel frequente zoekacties op het internet. Dit maakt aannemelijk dat deze mensen voornamelijk zoeken naar feiten die ze al kennen of gemakkelijk zouden kunnen leren en dat ze niet bereid zijn tot de mentale inspanning van het inprenten en oproepen van eigen kennis' (blz. 70, 71).

Games en app's

Over de bedrijven die voortdurend games en andere dingetjes (app's) voor de smartphone maken, zegt Spitzer: 'Het is duidelijk te zien hoe onvoorstelbaar machtig de lobby is van firma's die zich niet bekommeren om de scholing van onze kinderen, maar om hun eigen winst, op het gevaar af dat de hersenen van onze volgende generatie finaal aan gort gaan!' (blz. 73). En over het spelen van games via de smartphone en de computer lezen we nog: 'Wie gewelddadige games speelt, doet aan ontmenselijking van zichzelf en anderen, zoals in twee onderzoeken met in totaal 144 deelnemende studenten is aangetoond' (blz. 73).

De schrijver trekt tenslotte een zeer ingrijpende conclusie: 'Volgens de hier gepresenteerde gegevens zal de overgrote meerderheid van jongeren (ruim 90%) het toestel met name gebruiken voor activiteiten die hun scholing, de gezondheid en hun sociale contacten schaden. Slechts een kleine 10% van de jonge mensen lijkt te begrijpen dat je de smartphone in het leven gebruiken moet zoals bijvoorbeeld zout op het eten: in zeer geringe doseringen (een paar gram per dag) wordt het eten er lekkerder van, maar in grotere hoeveelheden of zelfs als hoofdbestanddeel van de voeding is het schadelijk of zelfs dodelijk' (blz. 74).

Kortom, er is rond het gebruik van de smartphone iets heel fundamenteels aan de hand, onder jongeren en ouderen.

Vertragingen

Het is er, wat het reizen betreft, niet eenvoudiger op geworden. Dat reizen is hier, vanwege de afstanden, een deel van je leven geworden. Vanuit Clifton moet je, om een vacante gemeente te dienen, altijd het vliegtuig nemen. Er is geen gemeente op rij-afstand.

ds. C. Vogelaar,
Clifton (VS)

Alleen Franklin Lakes is dichtbij, waar ds. J. den Hoed nog aan verbonden mag zijn.

Dat reizen per vliegtuig is op zichzelf zo erg niet. Als je maar op tijd kunt vertrekken en aankomen, maar dat is hier vanuit de drukke luchthaven Newark vaak niet het geval.

Het is maar anderhalf uur vliegen om de groeiende gemeente van Brant County in Ontario te dienen. Maar afgelopen zaterdag kon ik, door allerlei nieuwe veiligheidsvoorschriften, via een luchthaven in New York City, alleen met vele uren vertraging, mijn bestemming bereiken. Er is weinig méér vermoeiend dan uren op een druk vliegveld te moeten doorbrengen. Maar goed, we hebben die zondag toch in Brant County voor mogen gaan. 'En Hij leidde hen op een rechte weg, om te gaan tot een stad ter woning.'

Gods leiding

Het is niet altijd gemakkelijk om in wegen die tegen vlees en bloed ingaan Gods

leiding waar te nemen en die ook goed te keuren. Lees maar hoe het bij Asaf was. Psalm 73:3: 'Want ik was nijdig op de dwazen, ziende der goddelozen vrede'. Eigenlijk was Asaf boos op God. Die deed het in zijn waarneming verkeerd: 'Zie, dezen zijn goddeloos; nochtans hebben zij rust in de wereld. Zij vermenigvuldigen het vermogen'. En dan, vol zelfbeklag: 'Dewijl Ik de ganse dag geplaagd ben, en mijn straffing is er iedere morgen! Gelukkig dat de Heere er aan te pas kwam, en hij 'in Gods heiligdommen inging'. Daar werd Asaf op zijn plaats gebracht: 'Toen was ik onvernünftig en wist niets, ik was een groot beest bij U'. Op die plaats, waar we gedurig weer gebracht moeten worden, mocht Asaf Gods leiding waarnemen en goedkeuren: 'Gij zult mij leiden door Uw raad; en daarna zult Gij mij in heerlijkheid opnemen'. Daar mocht hij ervaren: 'Maar mij aangaande, het is mij goed nabij God te wezen; ik zet mijn betrouwen op den Heere HEERE, om al Uw werken te vertellen'. Met dat vertrouwen op de Almachtige, de

Getrouwe, de God van het verbond, is Asaf niet beschaamd uitgekomen.

Teleurstelling

Het was voor kandidaat Maljaars ook een kromming in zijn weg, een beproeving, toen hij, aan het einde van een maand cultuur-training, ter voorbereiding op zijn uitzending naar het zendingsveld, een blessure aan zijn been opliep. Die was van dien aard dat een operatie nodig was. En dat juist in de week dat zijn classicaal examen zou plaatshebben. Die operatie heeft inmiddels plaatsgehad, met gunstig resultaat. Volgens de chirurg zal een langdurig proces van revalidatie nodig zijn. Alles moest natuurlijk uitgesteld worden. Het classis-examen, maar ook de bevestiging en intrede. Ook de reisplannen van afgevaardigden en docenten moesten op het laatste moment worden gewijzigd. Als straks alles door mag gaan, blijft de uiteindelijke vertraging tot een kleine maand beperkt. Maar spanning en teleurstelling heeft het wel gegeven.

Onderwijs

Onze broeder Maljaars krijgt na zijn kandidaatsexamen geen lessen meer op de Theologische School. Maar onderwijs op de 'hemelse academie' is en blijft voor hem en voor ons allen wel erg nodig. Dan gaan er vaak strepen door onze rekeningen. De profeet spreekt ervan: 'Want Mijn gedachten zijn niet ulieder gedachten, en uw wegen zijn niet Mijn wegen, spreekt de HEERE' (Jes. 55:8).

Wat kan het dan stormen in het hart. Wat een onrust kan er zijn, en dan de vragen die op je afkomen die zomaar niet beantwoord kunnen worden. Al zijn er natuurlijk genoeg mensen die heel vlot met een verklaring aan komen dragen. Een verklaring, en dat is wel opmerkelijk, waarin ze zelf buiten schot blijven. Gelukkig, in Jesaja 55 spreekt de HEERE, de Getrouwe, Die nooit herroept wat Hij eens gesproken heeft. Hij zal met Zijn Woord, en ook met de boodschappers ervan, doen hetgeen Hem behaagt. Dat Woord zal toch voorspoedig zijn in hetgeen waartoe Hij het zendt. Daarom is er toch de belofte voor gebonden en gevangenen dat zij in blijdschap zullen uittrekken en in vrede worden voortgeleid. Dat geeft verwachting voor een doorn, voor een distel. God zorgt voor Zijn eigen eer en werk. Al moet het onze er wel tussenuit. Daar zorgt Hij Zelf ook voor. Het is door Hem alleen, om het eeuwig welbehagen. Een voorrecht als dat toch ons vermaak, onze lofzang zal mogen zijn.

Op weg

N. Verheul-Cijsouw, Alblasserdam

Maria kijkt nog één keer rond in haar kamer. Ze is niets vergeten. Alles wat ze nodig heeft, is door Maria ingepakt. Kleren, een tandenborstel, haar Bijbel en Teddie, de knuffelbeer. Maria gaat bijna weg. Ze vindt het spannend. Opa en oma komen haar zo halen. Maria gaat logeren.

Jij gaat misschien ook weg. Naar een andere plaats of naar een vakantieoord. Natuurlijk zorg je er voor dat je alles meeneemt wat je nodig hebt. Want belangrijke spullen kun je niet missen en zonder belangrijke papieren kom je een ander land niet in. Je gaat goed voorbereid op weg. Net als Maria.

Abram ging ook op weg. Naar een ander land, het beloofde land. Abram was ook goed voorbereid. De HEERE Zelf had Abram voorbereid. Door Zijn Woord. 'Ga gij uit uw land' (Gen. 12:1). Abram geloofde het Woord van de HEERE. Hij had een nieuw hart van de HEERE gekregen en vertrouwde alleen op de HEERE. De HEERE was zijn God. Dan kun je op weg. Waar je ook naar toe gaat. Hoe je weg ook gaat.

Jij bent ook op weg. Op weg naar een eeuwigheid. Je weg door dit leven gaat snel. Misschien is het einde al in zicht. Je gaat sterven en waar eindigt je weg? De hemel, het Kanaän hierboven, kun je alleen goed voorbereid in. Door het geloof in de Heere Jezus Christus. Als je dáár iets van op weg ervaart, reis je weg met blijdschap. Je verlangt dan net als Abram naar een

beter land, dat is naar het hemelse (lees: Hebr. 11:16). Daar hoeven Gods kinderen nooit meer op weg, maar mogen ze altijd rusten bij de Heere. Als je niet goed voorbereid bent, zal Gods stem klinken: 'Gaaf weg van Mij' (Matth. 25:41). Voor eeuwig, dat is voor altijd. Hoe ben jij op weg?

MAARTEN LUTHER

vervolgverhaal

31

een trouwe dienstknecht van God

H. van Dam

Keizer Karel V is nog maar 21 jaar. Toch is hij nu al een machtige vorst. Hij is keizer van het grote Duitsland, koning van Spanje en heer van de Nederlanden. Wat een groot rijk!

Toen Karel twee jaar geleden gekroond werd tot keizer, had hij gezworen dat hij het roomse geloof verdedigen zou. En daarom moet het gauw afgelopen zijn met de ruzie en de ketterijen in zijn rijk. Maar dat zal niet vanzelf gaan. Want het wordt aan de keizer verteld dat die monnik in Wittenberg veel aanhang heeft.

Daar horen ook voorname mannen bij, zoals Frederik de Wijze, die keurvorst is in Saksen. Professor Eck, Luthers grote vijand, wil dat de keizer Luther gevangen neemt en naar Rome laat brengen. Daar is de kerkelijke rechtbank, de inquisitie. Daar weten ze wel wat er gedaan moet worden met zo'n ketter. Of, zegt Eck, de keizer kan Luther toch ook gelijk in de rijksban doen? Maar de keizer wil dat er eerst over gesproken zal worden. Hij zegt dat hij zelf zal beslissen, maar eerst moeten geleerde mannen Luther verhoren.

Intussen schrijft Luther weer boekjes. En

hij bidt veel, want hij weet dat er moeilijke tijden zullen komen. Keurvorst Frederik komt hem bezoeken. Hij vraagt: 'Als de keizer je roept om te komen, wat doe je dan?' Luther antwoordt: 'Dan zal ik gaan, ook al zou ik te ziek zijn om op mijn voeten te staan. Als de keizer me roept, roept God me, daaraan mag ik niet twifelen. Ik beveel mijn zaak aan God. Hij leeft en regeert. Hij is de Heere, Die de drie jongelingen in de vurige oven van de koning van Babel bewaard heeft. Hij kan mij ook bewaren. En als het anders gaat? Wat de Heere wil, moet gebeuren. Nee, vluchten zal ik niet en herroepen nog veel minder. Daartoe sterke mij de Heere Jezus.'

Boekennieuws

Liefgehad

LIEFGEHAD
20 Bijbelstudies over Jakob

DS. W. VISSCHER

"Liefgehad",
20 Bijbelstudies
over Jakob;
ds. W. Visscher;
uitg. De Banier,
Apeldoorn;
100 blz.; € 9,95.

Opnieuw verscheen er bij uitgeverij De Banier van de hand van ds. W. Visscher een boekje met Bijbelstudies over een bekend persoon uit Gods Woord. Eerder kwamen er deeltjes uit over Noach, Mozes en Samuël. In deze uitgave wordt in 20 hoofdstukken een deel van het leven van Jakob belicht.

De titels van de boekjes uit deze serie bestaan steeds uit één woord, waarmee het leven van de betreffende persoon gekenmerkt wordt. "Liefgehad" is het woord dat vanwege Gods eeuwige ontferming boven het leven van Jakob geschreven kan worden. Daarom zet de eerste studie ook in met de God van Jakob. Hij is het, Die naar Zijn vrijmacht Jakob heeft liefgehad en Ezau gehaat. Vóór de geboorte van beide jongens wordt reeds iets van dit verborgen besluit geopenbaard (hoofdstuk 3).

Duidelijk wordt er door de schrijver op gewezen dat het in dit gedeelte uit de Schrift allereerst om heilsgeschiedenis gaat. Door alles heen volvoert God Zijn raad in deze wereld. Vanuit het geslacht van de aartsvaders komt het volk Israël voort. Uit dit volk zal straks de Messias worden geboren. Uiteindelijk lopen alle lijnen naar Christus, in Wie Gods heil is geopenbaard. In de ladder van Bethel (hoofdstuk 12) en de Man bij Pniël (hoofdstuk 18) wordt dit bijzonder zichtbaar.

Daarnaast zijn er ook praktische lijnen te trekken vanuit de ge-

schiedenissen van Jakob naar het leven van vandaag. Zo lezen we over de zorgen in het huwelijk van Jakobs ouders (hoofdstuk 2), over de beroepskeus van de beide broers (hoofdstuk 5) en over de gezinsperikelen in Jakobs tent (hoofdstuk 15). In de gespreksvragen die bij ieder hoofdstuk zijn opgenomen, wordt een aanzet gegeven om over deze onderwerpen verder na te denken.

In zijn uitleg van deze geschiedenissen sluit onze broeder nauw aan bij Calvijn en de kanttekeningen. Ieder hoofdstuk wordt afgesloten met een citaat van de Geneefse reformator. Een voorbeeld over het gebed van Jakobs vader: 'Gelijk nu Izak door zijn voorbeeld aanzet tot volharding in het bidden, zo toont ook God, dat Zijn oren nooit doof zijn voor de beden der gelovigen, al stelt Hij ze lange tijd uit!'

ds. S. Maljaars, Meliskerke

Het volmaakte werk van de lijdzaamheid

Thomas Goodwin

Het volmaakte
werk van de
lijdzaamheid

Brevier

"Het volmaakte
werk van de
lijdzaamheid" en
"Antwoord op het
gebed", Thomas
Goodwin;
uitg. Brevier,
Kampen; elk deel
96 blz.; elk deel
€ 9,95.

Thomas Goodwin (1600-1679) was een puriteins theoloog. Hij maakte deel uit van de bekende Synode van Westminster. Er zijn verscheidene theologische werken van hem vertaald. Jacobus Koelman had veel waardering voor de werken van Goodwin. Zijn nagelaten geschriften kenmerken zich door een indrukwekkende en diepgaande exegese en toepassing van de Schriften.

Het eerste boekje gaat over het volmaakte werk van de lijdzaamheid naar aanleiding van Jakobus 1:1-5. In deze pastorale verhandeling gaat het over de gave van de lijdzaamheid, hoe deze tot stand gebracht wordt en wat het betekent dat de lijdzaamheid een volmaakt werk is. Deze verhandeling wordt afgesloten met een tere en hartelijke overdenking van vers vijf: 'en indien iemand van u wijsheid ontbreekt...' Dit kleine boekje geeft veel en goed onderwijs over de lijdzaamheid in de beproeving. Juist dan, zegt Goodwin, wordt de christen het meest gelijk aan Christus.

Het tweede boekje gaat over het gebed en dan vooral over antwoord op het gebed. Diep wordt ingegaan op de vraag hoe je kunt weten of een gebed door God verhoord is of zal worden. Met vele voorbeelden uit de Bijbel geeft Goodwin onderwijs. Vooral gaat hij in op de woorden uit Psalm 85:9 'ik zal horen, wat God, de HEERE, spreken zal...' Gehandeld wordt over de wijze waarop de Heere de gebeden van Zijn kinderen beantwoordt. Hij verbindt het gebed

heel sterk aan twee belangrijke zaken: het bevel van God en de belofte van God. 'Bidden is dus ten eerste een daad van gehoorzaamheid en ten tweede een geloofsdaad (Jak. 1:6). De meeste mensen bidden alleen als een daad van gehoorzaamheid en zijn gerust in de aanneming daarvan. Maar iemand die in geloof bidt, heeft het oog op de beloften en beschouwt het gebed als een middel om weldra deze en die zegen te verkrijgen uit Gods handen. Zo'n bidder rust niet voordat hij een antwoord op zijn gebed heeft gekregen!'

Vele behartigenswaardige dingen worden gezegd over het gebed en de worsteling om te weten of het gebed wordt en is verhoord. Treffend is de uitspraak: 'God kan een persoon en het gebed wel aanvaarden, ook al geeft Hij niet waarvoor gebeden is'. Ik zou wensen dat vele ouderen en vooral jongeren van beide boekjes kennis nemen. Een rijke schat voor een kleine prijs.

ds. W. Harinck, Moerkapelle

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Beroepen:

te Rock Valley (Iowa, VS),
ds. G. van Manen te Elspeet;
te Sioux Center (USA),
ds. C. Sonneveld te Krabbendijke.

Bedankt:

voor Dordrecht,
ds. G.W.S. Mulder te Zoetermeer;
voor Lynden (Washington, VS),
ds. E. Hakvoort te Norwich (Ontario, Canada);
voor Middelharnis,
ds. C. van Ruitenburg te Krimpen a/d IJssel;
voor Nieuwerkerk (Zld),
ds. P.G. Heijkamp te Emmeloord;
voor Randburg (Zuid-Afrika),
ds. A.T. Huijser te Sliedrecht.

BEVESTIGING EN INTREDE

DS. S. JANSE TE RIJSEN-ZUID

Met blijdschap delen wij mee dat ds. S.W. Janse op woensdag 30 augustus als herder en leraar aan onze gemeente verbonden zal worden. De bevestigingsdienst, die begint om 14.30 uur, wordt geleid door ds. J. van Laar, consulent van onze gemeente. De intrededienst begint om 19.00 uur. Beide diensten worden gehouden in de Zuidoostkerk van onze gemeente.

Kerkenraad Gereformeerde Gemeente
Rijssen-Zuid

BEVESTIGING/INTREDE KANDIDAAT

J. DE KOK TE WESTKAPELLE

Met grote blijdschap delen wij u mee, dat op woensdag 20 september kandidaat J. de Kok als herder en leraar aan onze gemeente zal worden verbonden. De bevestigingsdienst begint om 14.30 uur en zal geleid worden door ds. G.J. van Aalst. De intrededienst vangt aan om 19.00 uur. Beide diensten worden gehouden in de kerk van de Gereformeerde Gemeente van Aagtekerke.

Met ingang van 24 augustus is het nieuwe adres van de fam. J. de Kok: Parkweg 10, 4361 JE Westkapelle.

Ook willen wij alle huidige predikanten en studenten die in onze gemeente zijn voorgaan in de vacante jaren, hiervoor hartelijk dankzeggen.

Kerkenraad Gereformeerde Gemeente
Westkapelle

VERSLAG VOORTGEZETTE VERGADERING CLASSIS MIDDELBURG 16 JUNI 2017 TE VLISSINGEN

Ds. S. Maljaars opent als preses deze vervolvergadering op de gebruikelijke wijze. De preses heet in het bijzonder de adviseur van de commissie 2016, ds. P. Mulder, welkom. Naar aanleiding van de notulen deelt de quaestor, ouderling A.J. van der Maas, mee welke afspraken inmiddels zijn gemaakt voor het gebruik van de geluidsinstallatie van Vlissingen. Het voorstel wordt overgenomen.

Vervolgens komt het rapport van de commissie 2016 aan de orde. Deze commissie heeft een instructie behandeld over kerkelijke grenzen. Het rapport van de commissie wordt ongewijzigd vastgesteld. Daarmee wordt door de classis besloten dat de kerkelijke grenzen naar uitgangspunt van de DKO blijven gehandhaafd. Deze gemeentegrenzen zijn reeds in 2006 door de classis bekrachtigd. Bij verhuizing wordt de attestatie afgegeven. Men kan zonder verhuizing geen lid worden in een zuster gemeente. Wat het volgen van de catechisaties betreft, geldt dat de kinderen van mensen die lid zijn in de ene gemeente niet de catechisatie kunnen bezoeken in een andere gemeente. Wanneer er rondom deze zaken moeilijkheden ontstaan, zal getracht worden om in onderling mondeling overleg tussen de betreffende kerkenraden een oplossing te vinden. Als de kerkenraden er samen niet uitkomen, is het dienstig dat de consulenten van de betreffende gemeenten meedenken. Zoveel als mogelijk is, dient voorkomen te worden dat deze zaken via een kerkenraad op de classisvergadering gebracht worden. Verder wordt nog eens benadrukt dat het voor de goede onderlinge verhoudingen nodig is dat de gemeenten met elkaar als zuster gemeenten omgaan. De commissie wordt hartelijk dankgezegd voor het vele werk en ook de kerkenraden voor de medewerking in de gesprekken. Als roepende kerk voor de eerstvolgende classisvergadering wordt de gemeente van Middelburg-Zuid aangewezen. Deze zal gehouden worden op vrijdag 8 september 2017 te Vlissingen, aanvang 19.30 uur. Hierna eindigt ds. P. Mulder de vergadering op de gebruikelijke wijze.

Scriba, S. Riemens

VERSLAG VERGADERING CLASSIS MIDDELBURG 14 JULI 2017 TE MIDDELBURG-C

Ds. G.J. Baan opent de vergadering namens de roepende kerk van Middelburg-Zuid, van welke gemeente hij consulent is, op de gebruikelijke wijze. Hij heet in het bijzonder kandidaat J. de Kok en de kerkenraad van Westkapelle welkom. Verder de docenten van de Theologische School, de deputaten naar artikel 49 DKO, predikanten, curatoren en studenten.

Het moderamen wordt als volgt samengesteld: preses ds. A.P. Baaijens, assessor ds. S. Maljaars, quaestor ouderling A.J. van der Maas en scriba ouderling S. Riemens. Vervolgens vindt het peremptoir examen plaats van kandidaat J. de Kok, die het beroep naar Westkapelle heeft aangenomen. Het afnemen van het examen geschiedt door docenten van de Theologische School. Eerst examineert ds. J.M.D. de Heer in het vak dogmatiek over de scriptie van kandidaat De Kok over het conflict tussen Kohlbrugge en Da Costa. Is deze kwestie afgedaan of actueel? Daarna examineert ds. D. de Wit in het vak exegese over het Bijbelboek Richteren, met name hoofdstuk 11:30 en 31, over Jefta en zijn gelofte. Na de pauze examineert ds. P. Mulder het vak kerkgeschiedenis over het tweede deel van de Middeleeuwen (het tijdvak 1000-1500). Tenslotte examineert ds. Mulder het vak kerkrecht over 'ambtelijk zorgvuldig handelen' in het licht van de DKO. Daarna volgt een proefpreek door kandidaat De Kok n.a.v. 1 Joh. 4:10: "Hierin is de liefde, niet dat wij God liefgehad hebben, maar dat Hij ons lief heeft gehad, en Zijn Zoon gezonden heeft tot een Verzoening voor onze zonden". Het thema is: De liefde Gods. De drie gedachten die daarna verklaard worden zijn: 1. Niets in de mens, 2. Alles uit God, 3. Door Christus alleen.

Na de besloten vergadering deelt de preses kandidaat De Kok mee dat er hartelijke instemming was over hetgeen mocht worden gehoord en dat de classis hem met volle vrijmoedigheid toelaat tot de bediening van Woord en sacramenten. Ds. Baaijens spreekt kandidaat De Kok toe met gevoelvolle woorden. We zijn verblijd dat u vanavond mocht worden toegelaten. Wat is Psalm 93:4 waar gebleken: 'Uw macht is groot, Uw trouw zal

nooit vergaan'. De preses wijst verder op Jozua bij Jericho. Hij was ongeschikt voor die grote opdracht. Als alles van de mens afgesloten wordt, kan het alleen nog van boven komen, van de HEERE, de getrouwe Verbondsgod.

Op verzoek van de preses wordt kandidaat De Kok Ps. 119:9 staande toegezongen. De bevestiging zal plaatsvinden op woensdag 20 september in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Aagtekerke, door ds. G.J. van Aalst. Aan de handoplegging nemen deel: de vaste docenten van de Theologische School, ds. C. Sonneveld als predikant van Krabbendijke, ds. De Heer als consulent van Westkapelle en ouderling Joh. de Visser uit Westkapelle. Namens de PS Zuid en de classis Middelburg zal ds. De Heer de bevestigde dominee toespreken. Het mentoraat van de predikant van Westkapelle zal ds. De Wit op zich nemen.

Als roepende kerk voor de eerstvolgende classisvergadering wordt de gemeente van Oostburg aangewezen. Deze zal gehouden worden op vrijdag 8 september 2017 te Vlis-singen, aanvang 19.30 uur.

De preses dankt de docenten van de Theologische School, de deputaten artikel 49 DKO en de diverse curatoren.

Ouderling M. Wondergem van de roepende

kerk Middelburg-Zuid eindigt de vergadering op de gebruikelijke wijze.

Scriba, S. Riemens

JAARLIJKE (CONTACT) AMBTSDRAGERBIJEENKOMST

De Stichting tot Hulpverlening der Gereformeerde Gemeenten in de particuliere synode Zuid belegt op woensdag 7 september een (contact)ambtsdragerbijeenkomst over het onderwerp "Pastorale zorg in de praktijk". Dit onderwerp wordt ingeleid door ds. A.J. de Waard te Nieuwdorp, die tevens als pastoraal werker verbonden is aan het diaconaal gastenhuis 'De Oase' te Ouddorp, en door ouderling G. van Veldhuisen te Waarde, die werkzaam is binnen de particuliere synode Zuid als pastoraal werker voor de specifieke doelgroep die te maken heeft met psychiatrische problematiek. Aanvang 19.30 uur. Plaats: Sionkerk van de Gereformeerde Gemeente te Goes.

TIJDELIJK ADRES STUDENT M.L. DEKKER

Het adres van student M.L. Dekker is tijdelijk: Dorpsgaard 3, 3264 PG Nieuw-Beijerland, tel. (0186) 693779.

MUTATIE KERKELIJK JAARBOEK 2017

* Pag. 347, **gemeente RIJSSEN-ZUID**.

Per 24 augustus 2017 is het adres van ds. S.W. Janse: Karel Doormanstraat 83, 7461 EP Rijssen, tel. (0548) 512740, e-mail: swjanse@kliksafe.nl

* Pag. 361, **gemeente SCHERPENZEEL**

Het adres van de scriba, F.W. Stufken, is per 12 augustus 2017:

Burg. Colijn-de Raatsingel 9, 3925 AB Scherpenzeel.

* Pag. 412, **gemeente WESTKAPELLE**

"Vacant" m.i.v. 20 september 2017 vervangen door: Ds. J. de Kok, Parkweg 10, 4361 EJ Westkapelle, tel. (0118) 572247.

Berichten

FIETSTOCHTEN IN DRENTHE

Fietstochten (routes 25, 35 en 45 km) in Drenthe op woensdag 16 augustus. Starttijd: tussen 10.00 en 12.00 uur. Startpunt: Bethelkerk van de Gereformeerde Gemeente van Hoozevee, Coevorderstraatweg 50 te Noordscheschut. Deelnamekosten: € 3,- p.p., max. € 15,- per gezin. De opbrengst is t.b.v. schulddelging kerkgebouw.

FIETSDAG BEEKBERGEN E.O.

Fietsdag op zaterdag 19 augustus ten bate van het evangelisatiewerk van de Gereformeerde Gemeenten (Simon de Looier). Startpunt en tijd: terrein kerk Gereformeerde Gemeente te Beekbergen tussen 9.30 uur en 11.00 uur. Inschrijfgeld: € 4,- p.p., maximum € 15,- per gezin. Voor uitgebreide informatie: www.fietstochtbeekbergen.nl.

ZANGAVONDEN

Aalburg

Psalmzangavond met bovenstem op zaterdag 2 september, aanvang: 19.30 uur, in de kerk van de Gereformeerde Gemeente te Aalburg, m.m.v. de bovenstemgroepen Har-

dinxveld-Giessendam en Waddinxveen en organist André Nieuwkoop. Leiding: ds. J. van Rijswijk. Collecte t.b.v. bouwfonds.

Bodegraven

Samenzangavond t.g.v. de nieuwe uitgave van het niet-ritmische koraalboek uit 2001 van Dick Sanderma op zaterdag 2 september, aanvang: 19.30 uur, in de Bethelkerk van de Gereformeerde Gemeente te Bodegraven. Opening door een ouderling van genoemde gemeente.

Kampen

Psalmzangavond (met bovenstem) op zaterdag 26 augustus, aanvang: 19.30 uur, in de Bovenkerk te Kampen, m.m.v. Pieter Heykoop en Dick Slagman, organisten. Opening, meditatie en sluiting door student M. Blok. Collecte t.b.v. de Theologische School.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Kerkdiensten

ZONDAG 13 AUGUSTUS 2017

Aagtekerke 8.45 en 11.00 en 14.30 en 19.00 leesdienst; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Aalst 9.00 en 14.30 uur stud. G.P. van Nieuw Amerongen; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; Amsterdam 19.00 uur ds. G.J.N. Moens; Apeldoorn 10.00 uur ds. P.G. Heijkamp en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; Arnhem 15.00 uur ds. H.A. van Zetten; Barendrecht 18.30 uur ds. W.J. Karels; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. S.W. Janse; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; Berkenwoude 19.00 uur ds. G. Clements; Bodegraven 15.30 uur ds. P. Mulder; Borssele 9.30 en 18.00 uur ds. D. de Wit; Boskoop 9.30 uur ds. W.A. Zondag en 16.30 uur ds. G. Clements; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 16.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Capelle a/d IJssel-West 15.30 uur ds. A.T. Huijser; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Delft 15.30 uur ds. W. Harinck; Deventer 19.00 uur ds. R.A.M. Visser; Dinteloord 18.30 uur ds. G. Pater; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. K. Boeder; Doetinchem 9.30 en 15.00 uur ds. B. van der Heiden; Dordrecht 16.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Drachten 9.30 uur ds. G. Mouw; Ede 9.30 en 16.00 uur ds. M. Joosse; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 9.30 uur ds. R.A.M. Visser en 16.00 uur ds. P.G. Heijkamp; Enkhuisen 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 10.00 uur kand. W. Mouw en 15.00 uur ds. A. Schreuder; Enter 9.30 en 18.30 uur ds. G.J. van Aalst; Ermelo 18.30 uur ds. A. Schot; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. C. Hogchem; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. C.J. Meeuse; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. W.J. Karels; Gouda 9.30 uur ds. G. Clements en 16.30 uur ds. J.J. Tanis; Goudswaard 15.00 uur kand. E.J. Boudewijn; 's-Gravenhage (zie Scheveningen); 's-Gravenzande 9.30 uur ds. A.J. Gunst; Groningen 10.00 en 16.00 uur ds. J.B. Zippro; Haamstede 10.00 en 18.30 uur ds. J.S. van der Net; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. L. Blok; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. M.H. Schot; Herkingen 14.30 uur ds. P.D. den Haan; Hilversum 19.00 uur ds. M. Joosse; Hoedekenskerke 10.00 en 14.30 uur kand. J.B. Huisman; Hoogeveen 9.30 en 15.30 uur ds. A.P. Baaijens; Hoogvliet 16.30 uur ds. J. Driessen; Houten 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Kampen 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; Kamperland 14.00 uur ds. C. van Krimpen; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur kand. E.J. Boudewijn; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 16.00 uur ds. J.S. van der Net; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur ds. C. Sonneveld; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur

ds. C. van Ruitenburg; Kruijningen 9.30 en 18.00 uur ds. G. Bredeweg; Leerdam 18.00 uur ds. P. Mulder; Leiderdorp 15.30 uur ds. W.A. Zondag; Lelystad 9.30 en 15.30 uur ds. A.T. Vergunst; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. G.J.N. Moens; Marknesse 15.00 uur ds. B. Labee; Meeuwen 14.30 uur ds. E. Bakker; Meliskerke 19.00 uur ds. A.J. de Waard; Middelburg-Centrum 18.30 uur kand. J.B. Huisman; Middelburg-Zuid 9.30 en 16.00 uur stud. H.E.P. Fortuyn; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Laar; Moerkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Naaldwijk 16.00 uur ds. A.J. Gunst; Nieuwerkerk 9.30 uur ds. G. Pater en 15.00 uur ds. J. van Laar; Nieuwe-Tonge 14.30 uur ds. D.W. Tuinier; Nijkerk 9.30 uur ds. B. Labee en 18.30 uur ds. W. Silfhout; Nisse 14.30 uur ds. D. de Wit; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. A. Schot; Ooltgensplaat 14.30 uur ds. G. Pater; Oosterend 10.00 en 16.00 uur ds. A. Vermeij; Oosterland 10.00 en 18.30 uur ds. J. van Belzen; Oostkapelle 9.30 en 16.00 uur ds. A.J. de Waard; Opheusden 10.00 en 17.30 uur ds. J.W. Verweij; Ouddorp 14.30 uur ds. J. van Belzen; Oudemirdum 9.30 en 19.00 uur ds. C.A. van Dieren; Puttershoek 19.00 uur stud. M. Blok; Rheden 10.00 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; Ridderkerk 15.00 uur ds. L. Blok; Ridderkerk-Slikkerveer 9.30 en 16.00 uur stud. M. Blok; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Rilland-Bath 14.00 uur (H.D.) ds. C. Sonneveld; Rotterdam-Alexanderpolder 19.00 uur (leesdienst) ds. C. van Ruitenburg; Rotterdam-Centrum 10.00 uur ds. J. Driessen; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 uur ds. J. Mijnders en 18.00 uur stud. G.P. van Nieuw Amerongen; Rotterdam-Zuidwijk 15.00 uur ds. J. van Rijswijk; Scherpenisse 14.30 uur ds. K. Boeder; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. A. Verschuure; Scheveningen 10.00 uur ds. H. Paul; Sint Philipsland 9.30 uur kand. J. de Kok en 18.30 uur ds. D.W. Tuinier; Sliedrecht 9.30 uur ds. P. Mulder en 18.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 15.30 uur ds. A. Verschuure; Sprang-Capelle 14.30 uur ds. J. Schipper; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. G. Hoogerland; Terwolde-De Vecht 9.30 en 14.30 uur ds. W. Silfhout; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. J. Schipper; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. F. Mulder; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. S. Maljaars; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; Vlissingen 16.00 uur ds. C. Harinck; Waarde 9.30 uur ds. D.W. Tuinier en 18.00 uur kand. J. de Kok; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. H. van der Heiden; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. M. Karens; Westzaan 19.00 uur ds. A.T. Vergunst; Wierden 14.00 (locatie: Nieuwe Schoolweg te Hoge Hexel, Herv. Kerk) en 18.30 uur (locatie: Dhaliastraat 4 te Wierden, Herv. Kapel) kand.

W. Mouw; Woerden 10.00 uur ds. J.J. Tanis en 18.30 uur ds. W.A. Zondag; Wolphaartsdijk 18.30 uur stud. H.E.P. Fortuyn; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zoetermeer 10.00 en 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 14.30 uur ds. M.H. Schot; Zwolle 15.00 uur ds. G. van Manen.

DINSDAG 15 AUGUSTUS 2017

Enter 19.30 uur kand. J.B. Huisman; Hardinxveld-Giessendam 19.30 uur (voor de evangelisatie) ds. G. Bredeweg; Middelburg-Zuid 19.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Rotterdam-Centrum 19.45 uur ds. J.M.D. de Heer; Uddel 19.30 uur ds. A. Verschuure; Westkapelle 19.30 uur stud. G.P. van Nieuw Amerongen.

WOENSDAG 16 AUGUSTUS 2017

Berkenwoude 19.30 uur ds. D.W. Tuinier; Ermelo 19.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Hilversum 19.45 uur ds. J.J. Tanis; Katwijk aan Zee 19.45 uur ds. A.T. Huijser; Kortgene 19.30 uur ds. G. Bredeweg; Meeuwen 19.30 uur ds. G.J.N. Moens; Middelharnis 19.30 uur ds. M. Karens; Mijdrecht 19.30 uur ds. J. van Belzen; Opheusden 19.30 uur ds. A. Verschuure; Opperdoes 19.30 uur ds. K. Boeder; Ouddorp 19.30 uur ds. P. Mulder; Poederloijen 19.30 uur ds. C. Hogchem; Puttershoek 14.30 uur (huw. bev.) ds. M.H. Schot; Rheden 19.30 uur ds. F. Mulder; Rotterdam-Alexanderpolder 19.30 uur ds. W.A. Zondag; Sint Annaland 19.30 uur ds. G. Hoogerland; Wierden 19.30 uur (locatie Dahliastraat 4 te Wierden, Herv. Kapel) ds. G. Pater; Wolphaartsdijk 19.30 uur ds. P.D. den Haan; Zwijndrecht 19.45 uur ds. J.M.D. de Heer; Zwolle 19.30 uur ds. G.J. van Aalst.

DONDERDAG 17 AUGUSTUS 2017

Alblasserdam 19.30 uur ds. G. van Manen; Barneveld-Zuid 14.30 uur (huw.bev.) ds. G. Beens en 19.30 uur ds. G. Bredeweg; Emmeloord 15.00 uur (huw.bev.) ds. P.G. Heijkamp; Leiderdorp 19.30 uur ds. A. Schot; Naaldwijk 19.45 uur ds. F. Mulder; Nieuwerter Aa 19.45 uur ds. G. Beens; Oudemirdum 19.30 uur ds. G. Pater; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. C. Sonneveld; Scherpenzeel 13.45 uur (huw.bev.) ds. A. Verschuure en 19.30 uur ds. W.J. Karels; Waardenburg 19.30 uur ds. G. Hoogerland.

VRIJDAG 18 AUGUSTUS 2017

Terwolde-De Vecht 14.00 uur (huw.bev.) ds. G.W.S. Mulder.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 13 AUGUSTUS 2017

Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 16.00 uur evang. S. de Visser; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Advertenties

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Ridderkerk-Slikkerveer heeft met droefheid kennisgenomen van het overlijden van zijn oud-ambtsbroeder

Theo de Looze

in de leeftijd van 90 jaar.

Gedurende de jaren 1964 - 1969 en 1974 - 1983 heeft hij de gemeente in getrouwheid als diaken mogen dienen. Met dankbaarheid denken wij terug aan al het ambtelijk werk, dat hij in die jaren met liefde en trouw in het midden van onze gemeente heeft mogen verrichten.

We wensen zijn kinderen en (achter)kleinkinderen Gods nabijheid en vertroosting toe.

Namens de kerkenraad van de Gereformeerde
Gemeente te Ridderkerk-Slikkerveer, J. Voorwinden, preses
J.W. Voorwinden, scriba

Ridderkerk-Slikkerveer, 31 juli 2017

*Laat Uw werk aan Uw knechten gezien worden,
en Uw heerlijkheid over hun kinderen.*

Psalm 90:16

Met ontroering heeft de kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Moerkapelle kennis genomen van het overlijden van broeder

Pleun Qualm

in de leeftijd van 89 jaar.

Met dankbaarheid denken we terug aan de periode vanaf 1976 tot 2009 waarin hij met grote trouw de gemeente heeft gediend als diaken.

De Heere vertrooste mevrouw Qualm met de kinderen en kleinkinderen in dit grote verlies.

Namens de kerkenraad, Ds. W. Harinck, preses
W. van Dam, scriba

Moerkapelle, 2 augustus 2017

 BOBELDIJK
FINANCIËLE ZORGVERLENING

Professionele
bewindvoering

030-697 77 31
www.bobeldijk.nu

Zuiddam VOF uit Vianen zoekt: **matroos op zelfvarende zandzuiger 'Ventjager'**.
Werkdagen ma. t/m vr.
Meer informatie: 06-20007593.

Elspeet, t.h. 4 pers. chalet.
schoon en nieuw ingericht, op 200m2
perceel. Bronstijd of herfstvakantie?
wk 36,37 vrij en vanaf wk 40.
0577492864, 0623942850

KAMPEN BOVENKERK
Jaarlijkse psalmzangavond
Met bovenstem
Orgel: Pieter Heykoop & Dick
Slagman
Meditatie: student M. Blok
Collecte t.b.v. Theologische School
D.V. zaterdag 26 augustus
Aanvang: 19.30 uur

Welkom op onze site!
Ruim 40.000 boeken op:
www.derooboeken.nl

GOUDA

Niet-ritmische PSALMZANGAVOND

Ger. Gem. Gouda
Nieuwe Gouwe O.Z. 2b

D.V. 19 augustus 2017

Aanvang 19.30 uur

Organist: Peter Wildeman
Inleidingen: J. Mastenbroek

Bovenstemgroepen

Waddinxveen &

Wouterswoude

Te huur, vanaf eind aug 2017:
Mooie eengezinswoning in
WOUDENBERG 4 slk.
Info: 06-23577209 csluijs@hotmail.com

**PSALMZANGAVOND
MET PIETER HEYKOOP**
Doornspijk - Herv. Dorpskerk
D.V. zaterdag 19 augustus
19.30 uur / Toegang vrij !

Mediation of
bemiddeling nodig?

Bel 030 - 760 10 00 of mail
mr.pjdenboef@jdb-advocaten.nl

Janssens ■ Den Boef
advocaten

Hollands grootste in
klassieke stijlmeubelen!

BÉVÉ MEUBEL

Antwerpseweg 9, Gouda
www.beve-meubel.nl

Introductie dagen

Studeer je, of ga je studeren? Kom dan langs op een van de introductiedagen!
Je kunt je aanmelden per e-mail.

EDE 25 AUGUSTUS

Middag: 14:00 uur, Station Ede-Centrum
Avond: 19:30 uur, Paasbergschool Ede
Lezing: Gods voorzienigheid
Spreker: Ds. A. Schultink
Aanmelden: Ede@solidamentum.nl

GOUDA 23 AUGUSTUS

Middag: 13:00 uur, GGiN Stationsplein Gouda
Avond: 19:30 uur, Winterdijk 8, Gouda
Lezing: Tolerantie en intolerantie
Spreker: Dhr. G. Slootweg
Aanmelden: Gouda@solidamentum.nl

ZWOLLE 24 AUGUSTUS

Middag: 14:00 uur, Station Zwolle
Avond: 19:30 uur,
Eliëzer- en Obadjaschool te Zwolle
Lezing: Het Bijbelboek Ruth
Spreker: Ds. B.J. Van Boven
Aanmelden: Zwolle@solidamentum.nl

Solidamentum
WWW.SOLIDAMENTUM.NL

D.V. zaterdag 19 augustus: **jaarlijkse fietstag** Beekbergen t.b.v. Simon de Looier. Start tussen 9:30 en 11:00 vanaf de Ger.Gem. (Ruitersmolenweg).
Info: www.fietstochtbeekbergen.nl
Bij ons kunt u pinnen!

Boekenmarkt Elspeet D.V. 12 augustus

Aan de Schapendrift vindt u weer zo'n 30 kramen met theologische, jeugd- en kinderboeken. Info: 0184 - 684808
www.vanderwalboeken.nl

PRAKTIJK FIDUCIA
Psychosociale hulpverlening en contextuele therapie

In *vertrouwen* met jezelf en anderen

Werken aan verandering;
verbetering of acceptatie van
**persoonlijke, relatie- of
familieproblemen.**

www.praktijkfiducia.nl
06 - 29 41 51 47

HARKES
Begrafenissen
Voorofscheweg 15a
2771 MA Boskoop
harkesbegrafenissen.nl
0172 - 21 21 22

WIJ VERZORGEN ALLEEN
BEGRAFENISSEN

Ontdek de KRACHT van SAMEN-ZIJN

Versterk je relatie met:

- Relatiescan
- Programma 'Houd me vast'
- Relatietherapie

RelatieSuite

www.relatiesuite.nl

VAN STAVEREN
begrafenisverzorging

Met aandacht, zorg en respect

Dag en nacht bereikbaar (0172) 23 33 38
Wij verzorgen alleen begrafenissen
Vraag geheel vrijblijvend het boekje "Mijn Laatste Wens".
www.vanstaverenbegrafenisverzorging.nl

VAN MANEN
meesterlijke interieurs

kerkbanken | kerkstoelen | kansels
bankstoffering | doopvonts | lessenaars
collectezakken | liturgieborden

www.meesterlijke-interieurs.nl

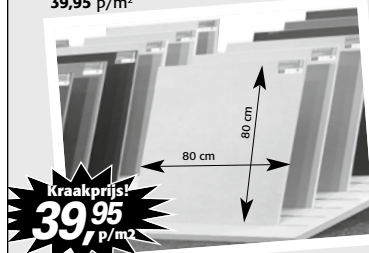
Waarom Paul Roescher?

Wij geven u twaalf redenen!

4

Meer dan 40 jaar ervaring!

Tegel: enorm formaat / kleine prijs! 80x80 cm, verkrijgbaar in vijf kleuren. Van 89,95 voor 39,95 p/m²

Kraakprijs!
39,95
p/m²

PAUL ROESCHER
KEUKEN • BAD • VLOER • HAARD

Totaal 17.500 m² in Rijssen en Apeldoorn
Tel. 0548 530 350 www.paulroescher.nl

ANDANTE
-orgelcentrum-

Uw dealer van
**Johannus
Monarke
Content
Domus
Viscount
Mixtuur**
(Hauptwerk orgels)

* Ruim assortiment bladmuziek (ook klavars)
* Verkoop en verhuur, ook voor zaal en kerk
* Collectie kleine blaasinstrumenten

Industrielaan 26 • Veenendaal • tel 0318 - 50 50 63
www.andanteorgels.nl

Dorst
BEGRAFENISVERZORGING

Voor het verzorgen van begrafenissen op Tholen, Sint Philipsland, Schouwen-Duiveland, Zuid-Beveland e.o.

U mag vrijblijvend informatie of een wilsbeschikking aanvragen.

Molenpad 4, 4696 BP Stavenisse | tel. 0166-697438
www.begrafenisverzorgingdorst.nl

(Wij verzorgen geen crematies.)

Voor een respect- en stijlvolle begeleiding

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING

P.H. VAN DER LEER
Veenendaal Rhenen

Voor een persoonlijke en betrokken begeleiding
bij het verzorgen van alleen begrafenissen

P.H. van der Leer

T 0318 - 526641

E info@phvanderleer.nl

M 06 - 46376232

W www.phvanderleer.nl

kina
begrafenisverzorging

D.W. Schipper
010-458 31 12
Capelle a/d IJssel

J. Kooijman
0182-58 39 32
Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

BBV

**Barneveldse
Begrafenis
Vereniging**

voor een eervolle, eenvoudige
verzorging van begrafenissen
in Barneveld en omstreken

- eigen personeel
- vervoer van en naar alle plaatsen
- dag en nacht te ontbieden
- levering van grafstenen
- laatste wilsbeschikking
- drukwerk
- opgave van lidmaatschap
- geen crematie

Zr. J.H.D. Vermeulenstraat 5
3774 JW Kootwijkerbroek
(0342) 44 18 12
www.barneveldsebegrafenisvereniging.nl

dhr. G. de Groot
(06) 50 21 72 55

ORGELBOUW ADVIES COMMISSIE

een betrouwbare partner!

- NIEUWBOUW
- RESTAURATIE
- OVERPLAATSING
- ONDERHOUD

Voor meer informatie:
Dhr. H. den Hollander
T (010) 435 44 35
E h.den.hollander@kliksafe.nl

ook voor
akoestische
vraagstukken

VERENIGING ORGANISTEN GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Matthew Henry

Teken van de doop

Lees dit actuele boek eens door
a.d.h.v. vragen. Juist in deze tijd, nu
er zoveel vragen over de doop zijn.

WWW.CURSUSSENOUDVADERS.NL
0118-583025/0172-532796

Relaties
Seksualiteit
Burn-out
Onzekerheid
ADHD – Autisme
Identiteit
Opvoeding
Rouw

WWW.ABCONSULTS.NL

ABCONSULTS

Precies de hulp die je nodig hebt!

FamilyStream

**'Muziek in de oren voor
de hele familie'**

Dé betaalbare keuze voor geestelijke
en klassieke muziek en vertellingen.

Nu 1 maand gratis bij aanmelding via familystream.nl

**Reformatrice
Psychologenpraktijk
Nederland**

Reformatrice Psychologenpraktijk Nederland
biedt identiteit bewuste behandeling en begeleiding
en psychologisch onderzoek aan volwassenen,
jongeren en kinderen met psychosociale en
psychologische vragen en problemen.

Ohmweg 1g, 2952 BD Alblasserdam
078 - 69 32 808 of info@rpnederland.nl
Bezoek onze website voor meer informatie,
de tarieven en aanmelding.
www.rpnederland.nl

Identiteitsbewust • Persoonlijk • Vertrouwelijk • Doelgericht

Colofon

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de
Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur: ds. G.J. van Aalst

Redacteurs: ds. B. Labee, J. van 't Hul

Redactiesecretaris: J.J. Verhage

Bijdragen van medewerkers

ds. G.J. van Aalst
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
T 0186-576990
E givanaalst@kliksafe.nl

Boeken ter recensie en vragen voor rubriek "Vraag en antwoord"

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-51 35 97
E b.labee@kliksafe.nl

Meditaties

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 06-57773987
E jvthul@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten

J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk
T 0180-420865, F 0180-423583
E jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten:
uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum
van verschijning van De Saambinder in de
daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening,
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan

Verloop drukkerij
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag
vóór de week van verschijning aangele-
verd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk
maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,30 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v. De
Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 14,00 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober)
voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
*afwijkend tarief voor:
Canada: \$ 165, USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman, P.O. Box 20188
St. Catharines, ON L2M 7W7, Canada
T 1 905 651 2320
E amberman47@gmail.com

De redactie behoudt zich het recht voor
ingezonden bijdragen, kerknieuws, berich-
ten en advertenties zonder overleg aan te
passen, in te korten of zonder opgave van
reden niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele aans-
praakelijkheid betreffende de inhoud van
de advertenties en de (recensies van de)
aangekondigde boeken.

de Saambinder *Bewuste keuze*

Ds. Labee over: **Werkende moeders**

Het aantal werkende moeders (buitenshuis, met betaald werk) in onze samenleving is nog niet eerder zo groot geweest. Tot mijn grote zorg volgt onze gezindte die trend. Accepteren we dit inmiddels?

Nuancering

Met de vraagsteller zijn we bezorgd. Over de meerderheid in onze Tweede Kamer die eenverdieners onredelijk zwaar belast. Over feministen die niet willen weten van huismoeders en altijd spreken over emancipatie en ontplooiing van de vrouw. Over refo's die zo materialistisch gericht zijn op het hier en nu. Over de publieke opinie (ook onder ons?!) die zich soms zo laatdunkend uitlaat over de taak als huismoeder. Graag willen we op deze plaats een ander geluid laten horen. Wel met de volgende nuancering: er zijn ook onder ons situaties waarbij niet te ontkomen is aan 'werkende moeders'. Zullen we bijvoorbeeld eenoudergezinnen (waarvan er ook nog nooit zoveel waren als vandaag de dag) niet vergeten? Ook zijn er situaties denkbaar (werkeloosheid, ziekte, beperkingen etc.) waardoor de vrouw des huizes betaalde arbeid verricht. En dan hebben we het nog niet over echtparen waarvan er een verdeling gemaakt is tussen taken in het gezin en taken buiten het gezin. Al is het even 'wennen', wie zou het afwijzen als ook de man een dag thuis zorgt voor de toebetrouwde kinderen, terwijl de vrouw nog een deeltaak 'buitenshuis' heeft? Als laatste is het ook niet verkeerd de 'lof en eigenschappen op een deugdelijke huisvrouw' te lezen in Spreuken 31. Het

is opmerkelijk dat de wijze Salomo, door Gods Geest geïnspireerd, spreekt over een vrouw die allerlei taken verricht in haar huis en voor haar gezin. Maar die ook van het 'gewin hetwelk zij van haar handwerk en koophandel geniet' (kanttekening 42) een wijngaard plant (vers 16)! Ten slotte, de situatie in veel landen op deze wereld is zo radicaal anders. Wat moet er daar, ook door gehuwde moeders, vaak hard gewerkt worden voor het dagelijks brood. Waarderen we nog de voorrechten die we in ons land hebben?

Waardering

De Bijbelse hoofdlijn zien we daarom zo graag als de praktijk in onze gezindte. Ons huwelijksformulier vat zo kernachtig samen wat de eerste taak van man en vrouw is. Eerst lezen we over de man: 'En naardien het Gods bevel is dat de man in het zweet zijns aanschijns brood zal eten, zo zult gij ook getrouwelijk en naarstiglijk in uw Goddelijk beroep arbeiden, opdat gij uw huisgezin met God en met ere moogt onderhouden, en ook daarenboven iets hebt om de nooddriftigen mede te delen'. Iets verder in het formulier lezen we over de taak van de vrouw: 'Gij zult ook uw man in alle goede en oprechte dingen behulpzaam zijn, op uw huishouding goede acht hebben (...)'. Met name als de Heere de kinderzegen geeft, is de kostwinning buitenshuis in de eerste plaats de verantwoordelijkheid van de vader. De eerste taak van een moeder ligt in haar gezin. Onze samenleving beweert dat het niet uitmaakt wie de luer van je kind verschoont, maar in het licht van Gods Woord moeten we dat toch anders bezien. Moeders zijn bezig in eeuwigheidsperspectief. Hun kinderen hebben een ziel voor de eeuwigheid. Als onze moeders in dat besef hun eerste taak verstaan, hebben ze handen tekort. Allereerst om ze voortdurend te vouwen... Het is een eer om zo huisvrouw te mogen zijn en laten we deze vaak ondergewaardeerde, maar door de Heere geschonken, plaats op de juiste wijze waarderen! En als er dan nog tijd over is, hoeveel nuttige taken liggen er nog als vrijwilligster in de gemeente en samenleving? Van harte een streep onder de Bijbelse roeping van man en vrouw, vader en moeder!

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie. Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder.
Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.